

BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA W TARNOBRZEGU – HISTORIA

Ewa Wicherska. Biblioteka Pedagogiczna w Tarnobrzegu

Opublikowano 02.06.2010 r.

Biblioteki pedagogiczne w Polsce mają już ponad osiemdziesięcioletnią historię. Genezy ich można doszukiwać się w szkolnych księgozbiorach, które przez lata stanowiły główną pomoc w pracy dydaktycznej nauczycieli, a w dalszej kolejności – także uczniów.

Biblioteka Pedagogiczna w Tarnobrzegu powstała z inicjatywy władz lokalnych. Jej założeniem był niewielki księgozbiór zgromadzony przy Inspektoracie Oświaty. Pierwsze zbiory liczące około 3.000 woluminów mieściły się w trzech szafach w pokoju pracownika Inspektoratu Oświaty przy ulicy Sandomierskiej 2, następnie zostały przeniesione do budynku Szkoły Podstawowej nr 1 (wówczas mieszczącej się przy ul. Browarnianej 10 w Tarnobrzegu). Na podstawie pieczętek na najstarszych książkach można przypuszczać, że biblioteka istniała już w 1947 roku. Księgozbiór, którego większość stanowiły lektury i opracowania przedmiotowe, szczególnie z zakresu nauk humanistycznych, służył nauczycielom zatrudnionym w szkołach tarnobrzeskich. W bibliotece znajdowały się także książki służące szkoleniu ideologicznemu nauczycieli.

W roku 1952 unormowano prawnie funkcjonowanie bibliotek pedagogicznych w ówczesnym województwie rzeszowskim. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Rzeszowie powołała 12 bibliotek powiatowych, m.in. w Tarnobrzegu. Dnia 1 kwietnia 1952 roku stanowisko kierownika biblioteki objęła Zofia Zbyradowska, nauczycielka szkoły podstawowej w Miechocinie i datę tę należy uznać za datę utworzenia Pedagogicznej Biblioteki Powiatowej w Tarnobrzegu. Od 1956 roku tarnobrzeską biblioteką pedagogiczną kierowała Janina Niemiec. Księgozbiór biblioteczny na koniec 1963 roku liczył 8.696 woluminów. Ponad 35% zbiorów stanowiła literatura pedagogiczna. Biblioteka prenumerowała też 42 tytuły czasopism pedagogicznych. W 1962 roku placówka została przeniesiona do lokalu mieszczącego się w starym i zniszczonym budynku przy ulicy Kościuszki 12. W listopadzie 1972 roku zbiory przeniesiono do pomieszczeń po Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej, gdzie znajdowała się wypożyczalnia dla dorosłych. Warunki lokalowe jednak niewiele się poprawiły.

W wyniku reformy administracji Państwa w 1975 roku powstało województwo tarnobrzeskie. 1 marca 1977 roku formalnie powołano Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Tarnobrzegu; obowiązki dyrektora objęła mgr Bogusława Bilińska-Paja. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Tarnobrzegu posiadała 6 filii: w Janowie Lubelskim, Nisku, Opatowie, Sandomierzu, Stalowej Woli oraz Staszowie. Działalność Biblioteki uległa rozszerzeniu – oprócz gromadzenia, opracowania i udostępniania zbiorów, prowadziła szeroką działalność informacyjno-bibliograficzną, nadzorowano pracę filii i opiekowano się siecią bibliotek szkolnych. Realizację zadań umożliwiła zwiększona obsada pracowników – do 7 etatów w 1978 roku. 1 września 1981 roku Biblioteka rozpoczęła pracę w nowej siedzibie, przy ul. Wyspiańskiego 2A. W roku 1983 powołano siódmą filię, Bibliotekę Składową we

Wszechświętem, której celem było gromadzenie dubletów pochodzących z biblioteki macierzystej, filii oraz bibliotek szkolnych i przekazywanie ich do innych bibliotek oświatowych województwa. We wrześniu 1991 roku, po przejściu na emeryturę mgr Bogusławy Bilińskiej-Pai, nowym dyrektorem placówki została mgr Maria Dziamba, która funkcję tę pełni do chwili obecnej. Decyzją kuratora oświaty w Tarnobrzegu z 24 lutego 1994 roku Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka zmieniła nazwę na „Biblioteka Pedagogiczna”, 8 marca 1994 roku został nadany placówce nowy statut zatwierdzony przez kuratorium oświaty; mimo zmiany nazwy, biblioteka posiadała nadal status biblioteki wojewódzkiej.

W latach dziewięćdziesiątych biblioteka podjęła prace zmierzające do komputeryzacji. Pierwszy komputer tarnobrzeńska biblioteka pozyskała w 1994 roku ze środków Państwowego Funduszu ds. Rehabilitacji i Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych, który wykorzystano do inwentaryzacji księgozbioru po bibliotece składowej. W roku 1997 biblioteka zakupiła oprogramowanie MAK i rozpoczęto elektroniczne opracowywanie zbiorów. Ważnym wydarzeniem w życiu biblioteki było utworzenie w jej strukturze w 1997 roku pierwszego w Polsce Centrum Powszechnej Wideoteki Edukacyjnej. Biblioteka prowadziła dystrybucję PWE. Zbiory przywożono z Ministerstwa Edukacji Narodowej i przekazywano nieodpłatnie bibliotekom szkolnym, pedagogicznym i bibliotekom uczelni wyższych w dwunastu województwach południowo – wschodniej Polski. W latach 1997 – 2001 rozdano ich ponad 6000.

Rok szkolny 1998/99 był okresem przełomowym w działalności biblioteki. W wyniku reorganizacji administracyjnej kraju, od stycznia 1999 roku Tarnobrzeg utracił status miasta wojewódzkiego i został włączony do województwa podkarpackiego. Organem prowadzącym dla biblioteki od roku 1999 stał się samorząd województwa podkarpackiego, a nadzór pedagogiczny zaczął sprawować podkarpacki kurator oświaty. Reformy administracyjne i zmiany w systemie oświaty nie spowodowały zmian w strukturze organizacyjnej i zasięgu działania biblioteki pedagogicznej w Tarnobrzegu. Jako jedna z czterech bibliotek wojewódzkich, wraz z dwoma filiami – w Nisku i Stalowej Woli, wchodzi w skład sieci podkarpackich bibliotek pedagogicznych. Struktura organizacyjna biblioteki przedstawia się następująco:

- Wydział Gromadzenia i Opracowania,
- Wydział Informacyjno-Bibliograficzny i Czytelni,
- Wydział Wypożyczalni,
- Filia w Nisku,
- Filia w Stalowej Woli.

Biblioteka tarnobrzeńska podlega ciągłym przemianom, dyrektor i pracownicy uczestniczą w konferencjach o zasięgu regionalnym i krajowym oraz angażują się w prace na rzecz rozwoju i poprawy jakości usług bibliotek pedagogicznych. Biblioteka prowadzi szeroką działalność oświatową i popularyzatorską. W ramach tej działalności organizowane są wystawy towarzyszące konferencjom i seminarium, opracowywane są zestawienia bibliograficzne, wykazy literatury na kursy i studia podyplomowe, a na stronie internetowej biblioteki zamieszczane są wykazy najnowszych publikacji. Biblioteka prowadzi także działalność instrukcyjno–metodyczną oraz dydaktyczną. Rozwinęła szeroką współpracę z bibliotekarzami szkolnymi organizując dla nich konferencje, warsztaty metodyczne i konsultacje. W placówce odbywają się również zajęcia dydaktyczne na kursach

kwalifikacyjnych i doskonalących w zakresie bibliotekoznawstwa. W ramach działalności dydaktycznej w bibliotece prowadzone są liczne lekcje biblioteczne dla uczniów wszystkich typów szkół, głównie dla uczniów klas maturalnych, przygotowujących się do egzaminu z języka polskiego. Podczas lekcji uczniowie poznają sposoby wyszukiwania i wykorzystania informacji oraz sporządzania bibliografii i przypisów.

Ważnym wydarzeniem dla biblioteki była ogólnopolska konferencja pt. „Współpraca bibliotek na rzecz przyjaznego społeczeństwa informacyjnego”, której Biblioteka była współorganizatorem. Konferencja odbyła się na Zamku w Baranowie Sandomierskim w dniach 21-22 maja 2001 roku, a uczestniczyli w niej przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej, dyrektorzy pedagogicznych bibliotek wojewódzkich, kierownicy filii podkarpackich bibliotek pedagogicznych, reprezentanci bibliotek szkolnych z całego kraju oraz przedstawiciele samorządów wojewódzkich i powiatowych Podkarpacia.

W 2004r. rozpoczęto w bibliotece prace w systemie komputerowym PROLIB. Najbardziej widocznym efektem komputeryzacji biblioteki dla użytkowników było uruchomienie od września 2005 roku modułu komputerowego wypożyczania – czytelnicy mają dostęp do informacji o zbiorach, zdalnie zamawiają książki bez konieczności przychodzenia do biblioteki, a zasady udostępniania są jasne i czytelne. Na koniec 2009 r. biblioteka posiadała w swoich bazach około 99% pełnych opisów wydawnictw zwartych, księgozbiór liczył 78 tys. książek, zarejestrowanych było 3153 czytelników którzy wypożyczyli 54 692 książki.

17 października 2007 roku w Tarnobrzeskim Domu kultury odbyły się uroczystości jubileuszowe związane z 55-leciem powstania biblioteki. W przedsięwzięciu tym wzięli udział pracownicy biblioteki oraz przedstawiciele władz wojewódzkich, samorządów lokalnych, związków zawodowych, dyrektorzy wojewódzkich bibliotek pedagogicznych, szkół, placówek oświatowych i kulturalnych, prasa, radio, telewizja lokalna oraz sponsorzy i przyjaciele placówki. Z okazji jubileuszu opracowana została monografia pt.: *55 lat Biblioteki Pedagogicznej w Tarnobrzegu 1952 – 2007*. W 2008r. po raz pierwszy biblioteka włączyła się do obchodów Tygodnia Bibliotek organizując Dzień Otwarty biblioteki. W tym dniu organizowane są spotkania z ciekawymi ludźmi, konkursy oraz zwiedzanie biblioteki. Biblioteka tarnobrzeska od początku swojego istnienia podporządkowała wszystkie swoje działania potrzebom użytkowników i tej zasadzie pozostała wierna do dziś. Z czasem rozszerzeniu uległ zakres zbiorów i oferowanych usług. Tradycyjny warsztat bibliograficzny został wzbogacony o najnowsze elektroniczne narzędzia informacji. Uniwersalny charakter zbiorów, krótki czas oczekiwania na książkę, dostęp do światowych zasobów informacji, kompetentna i życzliwa obsługa sprawiły, że z usług biblioteki chętnie korzystają nauczyciele, studenci, uczniowie i inne osoby zainteresowane wiedzą.

Bibliografia: *55 lat Biblioteki Pedagogicznej w Tarnobrzegu : 1952-2007* / [opracowanie materiałów pod red. Marii Dziamby]. - Tarnobrzeg : Wydawnictwo Samorządowe, 2007

Zdjęcie wykonała Maria Dziamba.